

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL,

ahová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET”-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Szobrot Bethlen Gábornak!

(Felhívás képpel.)

Bethlen Gábor fejedelemnek Nagy-Enyeden ércszobrot emelni szándékunk.

Szobrot egyik legnagyobb, legdicsebb magyarnak, a kit e nemzet hálája s kegyelete örökre megillet.

Az erdélyi fejedelemség a mohácsi vész után nemzeti létünknek Menedék-bástyája, két századon át, e bástyának pedig a legmesszebb látó órállója **Bethlen Gábor**

Tisztán néz a jövőbe, s a nemzeti királyság már feladott várát visszafoglalni, Szent István koronáját maga fejére tétetni nem siet. Annál inkább megerősíti a várnak megmentett végbástyáját, az erdélyi magyar fejedelemséget.

Megerősíti tetteivel, intézkedéseivel, alkotásaival; mindezeknek tartalmával és szellemével.

Biztosítja a békét és jóllétet, a nemzeti erősödést.

Megtettesíti a műveltség, a felvilágosodás eszményét.

Diadalra juttatja a politikai mérséklet, valósi türelem és lelkiismeret-szabadság szellemét.

Ha nagy volt harcaiban: nagyobbak mutatta magát, mint a béke hőse.

Ha dicső volt, mint fejedelem: még dicsőbbnek bizonyult, mint a nemzetet megmentő eszmék főpapja.

Politikai nagy ellenfele, **Pázmány** a biboros, maga is elismerte **Bethlen**-nek messze jövőbe kiható bölcsességét és hazafiságát, a maga kulturális alkotásaival pedig nyomról-nyomra követte őt.

A **Bethlen Gábor** erkölcsi és politikai hagyatéka nemzeti dus kincsünk, mely, évszázadokon át szenvedett veszteségek után is, kamatos kamataival gyarapodva, nem csekély alaptőkéje lett az egységes Magyarország alkotmányos életének, szabadelvű irányban fejlődésének és mai erejének is.

A szobor, melyet neki dicsőségesen uralkodó királyunk a székesfővárosban állít, elismerése, nemzeti létünk ezredik éve után is, annak az értéknek, mely **Bethlen Gábor** örökségéből szállott a magyar koronára.

És a szobor, melyet **Bethlen**-nek a nemzet fog az ő legsajátabb dicső alkotása, kollégiuma végleges székhelyén, Nagy-Enyeden emelni, záloga lesz az ő erkölcsi hagyatéka elfogyhatatlan voltának.

Alsófehérmegyében, hol az őporai szétszórva, e megye székhelyén, hol szelleme hamvadatlan maradt, szobra, melyet az egységes magyar nemzet állít, melyet nemzetiségek tisztelettel környeznek, egyszerűsége első kegyeletes emlékjele lesz az egykori Erdélyben a nemzeti fejedelemség dicső korának.*)

Az országos Bethlen szobor-bizottság.

*) Adományokat lapunk szerkesztősége is készséggel elfogad, nyugtáz és továbbít.

Márta és Mária.

Lukács evangéliuma 10-ik részében egy egyszerű, de egyszerűségében is megragadó történet van följegyezve. »Lőn pedig — beszéli az evangélista — hogy Jézus utazása közben betére egy faluba, a hol egy asszony, kit *Mártának* hívtak, befogadá őt házába. És vala neki egy *Mária* nevű nővére, a ki Jézus lábaihoz leülvén, hallgatá az ő beszédét. Mártha pedig foglalatosa vala szüntelen való szolgálatban. Eljövén azért monda Jézusnak: Uram! nincsen-e arra gondod, hogy az én nővérem elhagyott engem, hogy csak egyedül szolgáljak; mondjad, hogy segítsen nekem! Felelvén pedig monda neki Jézus: Márthai szorgalmatos vagy és sokra igyekezel, de *egy a szükséges dolog*. Mária a *jobb részt* választotta, a mely el nem vétetik tőle.»

Vizsgáljuk közelebbről ezt a rövid, vázlatos elbeszélést. Két nővérről van szó a fennebbi sorokban, a kiket szives barátság csatolt az Idvezítőhöz. Azért, midőn Jézus házukba lép, az egyik — Márta — gyöngéd figyelemmel és szorgoskodással fogadja, míg nővére Mária — megelégedve házi dolgairól — a Mester lábaihoz ül, hogy beszédét hallgassa. Kétségtelen, hogy mindkét testvér magaviselete ugyanazon forrásból: a Jézus iránt való szeretetből fakad, csak hogy szeretetüket különbözőleg mutatják ki. Mária a Mester ajkain csüng, lesi minden szavát, áhitattal figyeltetésére, gondolataiba mélyed, s szomszédjához lelkét felüdíti az örök élet forrásainál; ellenben

Márta a házi dolgokban sűrű-forog s minden gondja arra irányul, hogy a jó barátot valamivel megörvendeztesse, éhségét és szomjúságát megnyihitse. S úgy gondolom: nincs is ebben semmi helytelen vagy természetellenes. Avagy kinek ne esnék jól ez a szives fogadtatás és vendégszeretet? Ki ne méltányolná azt a gyöngéd szorgoskodást, a melyet Márta a fáradt utas iránt tanusított? . . .

De lássuk, mikép ítél az Idvezítő? «*Mária a jobb részt választotta*» . . . Hogy e szavakat világosan megérthessük, nem szabad figyelmen kívül hagynunk a körülményeket. A Mester — mint az evangélista beszéli — átutazóban tér be a vendégszerető családba, nem azért, hogy ott kényelembe helyezze magát s barátai szivességét hosszabb ideig igénybe vegye, hanem hogy néhány perczig pihenjen s e közben beszélgessen velük arról, a mi egész lelkét betöltötte: a menyeyi atyáról és az ő végtelen szeretetéről. Bizonyára azért esett jobban neki a Mária buzgó figyelme, mint a Márta szorgoskodása, a ki házi dolgai miatt nem ér rá a vendég szivigható beszédét hallgatni, sőt oly sokra igyekszik, hogy mindent egyedül el nem végezhetvén, a figyelő Máriát is el akarja vonni a Mester lábaitól. Pedig Jézus nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon s kezdettől fogva e szavak voltak életének irányadói: «Nemcsak kenyérről él az ember, hanem Istennek minden igéjével, mely az ő szájából származik.» Ez alapon dicséri a Mária választását, a kinek első sorban arra van gondja, a mi igazán szükséges, a mit Jézus e világra hozott: a *szeretet és bünbo-*

TÁRIZSA.

Veled vagyok.

*Sokszor nagyon csüggedten járom
Az élet rögös utait,
Lelkemen is durva kéz néha
Mély és fájó sebet hasít.
Mintha sivatagban, egyedül,
Látnám lehunyni a napot . . .
... Hát mindenki elhagyott engem?!
— Ne fél! Én melletted vagyok!*

*És csüggedő lelkem feleszmél,
Figyel, merre a hang veset,
Majd szárnyat ölt, erőre kapván,
És megtalálja az eget.
Megtalál Téged jó Istenem,
Ki betöltöd a világot —
Te mindeneket bölcsen rendelsz,
Az én sorsomat is látod.*

*És e hittől, itten körültem,
Virágot hajt a sivatag —
Nem érzem szurását a rögnek,*

*Nem ingok a terhek alatt.
Lelkemen ha sebet is vágnak
Es a hit ad gyógybalzsamot,
A biztató szót mindig hallom:
— Ne félj! Én melletted vagyok!!*

Ar-Kávás.

G. Diószeghy Mór.

Apróságok Viktoria királynő és VII. Eduárd király életéből.

Oly magas a trón s az ember mégis azon is csak ember. Gondolkozása, érzülete, szive-lelke kétségtelenül meglátszik hivatalos működésében is, de igazán csak akkor tűnik ki, ha az élet mindennapi, közönséges emberi, apró-cseprő bajai közt látjuk. Van ott is a szivnek öröme, bánata; mosolya az ajkaknak, könnyei a szemeknek. Van harag és gyűlölség, de van mély szeretet és lemondás is. Sőt — sokan alig fogják elhinni! — még ott is van — legalább a helyzethez mért — szegénység, gond s a gyermeknevelésben okos szülő kezében pálcza is. Mindez kitűnik az alábbi apróságokból, melyeket a nagy királynő halála al-

csánat vallására; ez az a jobb rész mely el nem vétetik tőle.

Tévednénk azonban, ha ebből azt következtetnők, hogy Jézus a Márta szives fáradozását helytelennek és elítélendőnek tartja. Márta is kedves tanítványa volt a Mesternek; őt is nagyra becsülte s gondosságát és vendégszeretetét, melyben gyakorta részesült, nem kicsinyelte, hanem csak azt akarta neki egész gyöngéden mondani: Mire való a sok sürgés-forgás és fáradozás, holott én kevéssel is megelégszem; . . . aztán soh'sem szabad a test javáért megfélekedezni a lélek kincseiről! . . .

Ez a történet a keresztyénség életében folyton ismétlődik. Az Idvezítő ma is eljön hozzánk igéjében, életének tényeiben és a kegyelem esz-közeiben, — s nem azért jön, hogy tőlünk valamit elfogadjon, hanem, hogy nekünk adja szívét és szellemét. S ma sem kíván tőlünk külső szolgálatot: szent gyakorlatokat és vallásos ceremóniákat, hanem nyílt szívet igéjének befogadására, odaadó bizodalmat személye iránt, őszinte vágyakozást Isten országa javai után. Ez a szives bizalom és odaadás az «egy szükséges»; ez az a föl-tétel, mely nélkül nem gyógyulhatunk meg. Azért mondja Jézus azoknak, a kiket testi-lelki szenvedéseiktől megszabadított: «A te hited megtartott téged!» Más szókkal: a Jézus beszédének megtartó és vigasztaló erejét csak akkor érezzük igazán, ha erős bizalommal járulunk hozzá s ha «füleink készek a hallásra»; az üdvösségnek csak akkor lehetünk részesei, ha szívünk az Idvezítővel teljesen egybe van forrva, úgy hogy mi is elmondhatjuk az apostollal: «Élek többé nem én,

hanem él bennem a Krisztus». Ezt a vallásos gondolatot fejezi protestáns egyházunk eme sarkalatos tana is: «Egyedül, Istennek a Jézus Krisztusban megjelent kegyelmébe vetett hit által igazul meg az ember.»

Mindez azonban nem zárja ki azt a szives szolgálatkészséget, a melyet Márta tanusított. Hiszen maga Jézus mondja Máté evang. 25-ik részében (a hol az utolsó ítéletet rajzolja): «Akkor így szól a király azoknak, kik az ő jobb keze felől lesznek: Jertek én Atyámnak áldottai, birjátok az országot, mely megkészítettet néktek e világ fundamentumának fölvetetése előtt: mert éheztem és ennem adtatok; szomjuhoztam és innom adtatok; utonjáró voltam és befogadtatok engem; meztelen voltam és felruháztatok engem; beteg voltam és meglátogattatok engem; fogoly voltam és hozzám jöttetek»; — s midőn csodálkozva kérdik tőle: mikor cselekedtük veled ezeket? magyarázatképpen hozzáteszi: «A mit cselekedtetek, egygyel ez én kicsiny atyámfiak között, velem cselekedtetek.» Az új-szövetségi írók is nagyrabecsülik a szives, szolgálatra kész szeretetet s a keresztyén erény egyik ismertetőjelének tekintik. Még Pál apostol is, a ki leghatalmasabban hirdeti, hogy «nem a cselekedetek, hanem csak a hit által igazulunk meg» — újra meg újra lelkére köti hiveinek, hogy egymáson segítsenek, egymás iránt jó szívűek és könyörületesek legyenek, mert «az Úr kinek-kinek az ő cselekedetei szerint fizet.»

De azért mégis igaz marad a Mester szava: «Egy a szükséges dolog, és Mária a jobb részt választotta.» Mert a Jézus iránt való odaadó bi-

kalmából elevenítenék fel s a melyekből okulásra ide irunk egy párt.

Viktória királynő 1819. május 24-én született. Atyja Eduárd herczeg testvére volt IV. Vilmos angol királynak. Születése után nyolcz hónapra atyját elvesztette, kinek vagyonát és egészségét a dorbézolás vitte el. Rengeteg adósságot hagyott maga után. Özvegye, a nyolcz hónapos Viktória anyja, nem volt kedvelt az uralkodó király előtt s így semmi anyagi segítséget nem kapott tőle. A trónörökös Viktoriát soha sem is látta; nem engedte maga elébe.

Az özvegy édes anyja kis gyermekével fényes palotában, de igazi szegénységben élt. Reggel egy csésze tej, ebédre két tál étel, vacsorára újra tej: biz' ezt nem lehet herczegi konyhának nevezni. S pedig úgy éltek. Összes szobáikat fűtetni sem tudták. Jó ideig maga az anyja tanította a gyermeket.

Hogy ő trónörökös, azt csak 14 éves korában s véletlenül a történelem tanulása közben tudta meg. Más örvendene ennek — mondta nevelőnőjének — engem aggaszt. Hogy elég okos leszek-e?: nem tudom; de hogy jó leszek egész életemben: ezt tudom. Az is volt igazán.

17 éves korában 1836-ban lépett a trónra. Négy év múlva jegyezte el magát Albert koburgi herczeggel. Ő kérte meg a herczeget és pedig

igen érdekesen. Az udvari bálon a négyes táncz alatt kebléről levett egy kis virágbokrétát s tánczosának nyujtotta. Albert herczeg átvette, de nem volt hová dugnia, mert állig gombolt katonai kabát volt rajta. Fogta magát s bicskájával a szíve táján felvágta a kabátját s oda dugta a virágot. A királynő elpirultan kérdezte a herczeget:

— Szereti ön Angliát?

— Nagyon — felelt a herczeg.

— Annál jobb, ne is hagyja el soha!

Másnap, mikor trónbeszéddel megnyitotta az országgyűlést, a végén mosolyogva szólt az urakhoz:

— Eljegyeztem magam Albert koburgi herczeggel. Imádkozzanak velem, hogy Isten áldása legyen e frigyen!

Jól imádkoztak. Oly boldogok voltak 22 évi házasság életükben, hogy mint ritkaságról beszéltek róla mindenütt. Kilencz gyermekük volt, midőn férje hagymázban hirtelen elhunyt. Azóta a királynő visszavonult a híres windsori kastélyba, férje emlékének élt, kiről három könyvet is irt.

Kiváló tapintatos uralkodó volt. Komolyan vette az alkotmányt és soha sem a maga akaratát kényszerítette a népeit képviselő országgyűlésre, hanem maga hajlott meg annak alkotmányos akaratára előtt, habár sokszor nem is értett azzal egyet. «Vigasztal az a tudat — mondta trónra-léptekor — hogy, országunk alkotmánya olyan,

zodalom az az úde életforrás, melyből a nemes tettek felbuzognak; ez ama «folyóvíz mellé ültetett élőfa, mely a maga gyümölcsét megadja idejekorán.» A ki a Krisztusban van — mondja Pál apostol — új teremtmény; a régiek, az önző, az érzéki, bűnös ember elmúltak, ime, mindenek megújultak . . . És az új érzületnek, szóval: a jézusi indulatnak ki kell áradnia a szívből s meg kell szentelnie az ember munkáit, tetteit, életének minden külső viszonyát. «A nap fenn, az örök magasban ég, de fénylő koronát tűz a bércek homlokára és sugaraiban, mint gyöngyök, fénylenek a lebegő porszemek, egy egész hajnalt terít a tenger végetlen tükrére és apró csillagokká varázsolja a fűszálon a harmatcseppeket. Az esz-eszménytől, a Jézus, szellemétől bevilágítva, áthevitve, így lesz szentté az egész emberi élet» . . .

Ifj. Péter Károly.

As erdélyi énekeskönyvből.

A XLV. Dicséret.

*Szivem, buzogj hálákat:
Az Úr vigyázott rád.
Zengjed, ajkam, imádat
Annak, ki reggelt ad.
Szivem, ajkam, újra zengd:
Az Úr vigyázott rád.*

*Hála néki, neve szent
Annak, ki reggelt ad.*

*Boldogítani gyermekit:
Szüntelen akarja;
Csöndes éjnek lepleit
Földünkre takarja;
Láthatatlan tölti el
Új erővel keblünk;
Serkent hajnal költivel
Új reggelre kelniünk.*

*Munkanapra virradok,
Hálászóval kezdem.
Új erőt az Úr adott,
Kihez esedeztem.
Ma is, Uram, jóra vigy,
Ne hagyj benne kétségem,
Téged dicsér újra így
Nyugtom, ébredésem.*

Váro Ferenccz.

Gyermek-istentisztelet Angliában.

Egy kedves kép elevonedik fel lelkemben. Angliában New-Brighton tengeri fürdőn történt ez a kedves jelenet. A tengerpart melletti homokban ezrével játszadoztak a szókefűrtü gyermekek. Az egyik számárháton nyargalt előre, a másik a

hogy bölcs férfiak intézkedhetnek s az én vállaimra nem nehezedik felelősség». S valóban, mindazon háboruk iszonyatosságai, melyeket uralkodása alatt Anglia folytatott, a felelősséggel nem őt terhelik. Ő engedett, mert az ország akart. Sokszor mennyire szive ellenére: mutatja a mostani délafrikai háboru a burókkal, mely akarata ellenére történt s a mi felett való nagy bujában esett hirtelen halálos betegségébe.

Szive oly jó volt, hogy senkit sem engedett kivégeztetni a ki az ő élete ellen tört: mindenkinek megkegyelmezett. Sőt e téren még a katonai szigorúsággal is daczolt.

Egy szegény katona háromszor szökött meg a zászlójától. A miniszter halálos ítéletet terjesztett eléje, hogy írja alá. Szivszorongva kérdezte a minisztert: Hát nincs semmi enyhítő körülmény a szerencsétlen mellett?

— Nincs, felség — felel ez.

— De csak gondolkozzék, — lehetetlen, hogy egy emberben semmi jó se legyen.

— Hadseregünk legrosszabb katonája, de jó családapa.

— Nős, hát nem megérdemli a kegyelmet?

— Megkegyelmezek.

Az uralkodásban kegyelmes, a családban férjével együtt szerető, jóságos, szelid, de igazságos s ha kellett szigoru nevelő, atya és anyu voltak.

A legnagyobbik fiu a trónörökös, Eduárd welsi herczeg soh' sem volt valami szelid és engedelmes jó gyermek. Mikor a nevelője nem birt már vele, felkereste az apát, hogy intse meg a fiut. Az apa egyik kezében a bibliával, a másikban egy vesszővel jelent meg a gyermeknél. Felolvasta előtte a Példabeszédek könyve XXIII. r. 13-14. verseit: «Ne vond meg a gyermektől a fenyítéket, ha megverended őtet vesszővel, meg nem hal. Te vesszővel verd meg őt és az ő életét kiragadod a veszedelemből.» És úgy tett, mint írva volt.

Egyik tengeri fürdőn az anya is hasonlóan ítélte. Egy szegény halászfíu kagylókat gyűjtött sapkájába. Eduárd felrugta a süveget, hogy a kagylók messze gurultak. A halászfíu figyelmeztette, hogy ha ezt még egyszer megpróbálja: megrakja. A fiu összeszedte kagylóit, Eduárd újra felrugta. A kamasz halászfíu erre jól eldöngötte a királyfiut. A síró fiu a panaszt az anyja elébe vitte. Ez a két fiut szembesítette s az igazság kiderülvén, a királynő így szólt a halászfíuhoz:

«Jó, hogy e fenyítést helyettem elvégezed! — Te pedig — Eduárd. tanulj meg ebből, hogy ne bánts a másét!»

— Egy másik alkalommal a királynő egy kiállítás megtekintésekor, mikor Eduárd többszöri figyelmeztetése sőt parancsa daczára ismételten hozzányult a kiállított tárgyakhoz ott mindjárt

tiszta fővényben alkotott magának fellegvárakat. Egyszer csak megjelent az Englisch Church érde-
mes lelkésze. Énekes könyveket osztatott szét a
templom szolgáival a gyermekek közt s a vidám
gyermeksereg egyszerre átváltozott ajtatos gyüle-
kezetté, a mely ének és beszéd mellett dicsérte
az Isten nagyságát és hatalmát. Valóban gyönyörű
kép volt, a mint a kisdedek csoportja teljes szív-
vel s lélekkel hallgatta a szép beszédű lelkész
egyszerű, de megható szavait. Lassanként a fel-
nőttek is csatlakoztak az ifjúsághoz s egyszerre
csak egy hatalmas gyülekezet imádtá a szabad
természetben a kék hullámu tenger mellett az
örökkévalót lélekben és igazságban. A megható
Istentiszteletből a következők maradtak emlékem-
ben: »A mi hitünknek egyetlen alapja a biblia.
Ez a mi közös tankönyvünk, ez a mi életforrá-
sunk örök időkre. Megalázza az elbizakodott ész
az ő isteni fensége által s felvilágosítja a tudat-
lanokat az ő gyermeki egyszerűségével. Megvi-
gasztalja a szomorkodókat boldog ígéreteivel s
összeköti a sziveket az ő gyöngéd szeretetével.
A hol a szent írás alapján állnak, csak ott van
igazi egészséges szellemi fejlődés, ott van az
igazság, a mely fenn a mennyből jön, ott van
szeretet a legváltozatosabb nyilatkozatokban, ott
van alázatosság Isten és az ő szent beszéde előtt.
A forráshoz! A forráshoz! Kiáltott szent hevület-
tel az angol lelkész. Jertek a forráshoz, az élet
forrásához, a bibliához testvéreim. Itt mindent
feltaláltok, világosságot a sötétségben tapogatózó
léleknek, vigasztalást a bánatos szívnek. Istennek
élő vize még most is bőségekben fakadozik a szom-

nyilvánosan «nyakon törölte» a 9 éves welsi her-
ceget és trónörökösét.

*

A szülői szigor azonban Eduárd welsi her-
cegen nem sokat fogott. Sok szomorúságot oko-
zott anyjának nemcsak gyermekkorában, hanem
ifju —, sőt férfikorában is. Mintha a nagyapja
természetét örökölte volna. A komoly munka nem
tetszett neki, de annál inkább a dinom-dánom,
asszony, kártya, ló, kicsapongás. Nagy jó kedve,
pazar életmódja világszerte ismerős volt. Nálunk
is mutatta, mikor 1882-ben, 1885-ben a kiállítás-
son és 1887-ben Magyarországon járt. A cigány
muzsikát annyira megszerette, hogy azóta Angliá-
ban udvari multság nem esik meg cigány-zene
nélkül.

Egy nagy csapás térítette ujabb időben
magához. Egy nagy fia meghalt. Ezóta komolyabb
életet folytatott. Most már országos gondok fog-
lalják el s ifjúsága könnyelműségének ezzel —
remélhetőleg — örökre bucsut mondott.

Boldog, ki királyi kötelességekhez, királyi
szívet kapott! Ki a szeretet királyi törvényét szí-
vében hordja, az áldása mindeneknek, magának,
családnak, országnak

Nem a rideg bölcsesség, hanem a jóság
áraszt áldást: ezt hirdeti a boldogult Viktoria
királyné élete.

juhozók számára. A ki ebből a forrásból iszik, az
sohase szomjazik meg.

Ehez hasonló szép eszmékben gazdag be-
szédét általános figyelemmel és szép rendben
hallgatták meg a hívek s boldogan távoztak. Én
pedig sóhajtván maradtam ott, haza gondoltam a
mi üres templomainkra s irigyeltem annak a nép-
nek természetét, a ki még a multság óráját is
ilyen szépen tudja felhasználni.

Király Béla.

Az igaz vallás.

A metódista felekezet alapítója, Wesley Já-
nos, a mint mondják, egy látomásában a *pokol*
kapuja előtt állott. Kopogtatott és kérdé, hogy
kik vannak oda benn?

— Vannak-e itt katolikusok? kérdező.

— Hogyne, vannak elegenden.

— Hát az angol egyház tagjai közül van-e
valaki?

— Bővön vannak azok is.

— És a presbiteriánusok közül vannak-e?

— Azokban sincs hiány.

— Hát a metódisták közül?

— Elegenden.

Reményt veszítve és megijedve az utolsó fe-
lelet miatt, lépteit másfelé irányította, *az ég ka-
puján* kopogtatott, ugyanazon kérdéseket ismét-
elve:

— Vannak-e itt metódisták?

— Nincsenek.

— Hát presbiteriánusok?

— Nincsenek.

— És az angol egyház tagjai közül van-e
valaki.

— Senki.

— Hát akkor aztán ki van itt? kérdé Wesley.

— Ilyen megkülönböztetésekről mi itt semmit
sem tudunk. Itt csak a Krisztus neve ismeretes.
A kik itt vannak: azok mindnyájan keresztyének
s közöttük van egész sereg minden nemzetből,
minden népfajból, minden népből és minden
nyelvből.

Franziából:

ifj. Bartók György,
theologus.

Világkrónika.

A mult hét legfontosabb eseménye *Viktoria*
angol királynő halála és fia Albert Eduárd welsi
hercegnek *VII. Eduárd néven az angol királyi*
trónra lépése.

Viktoria Nagy-Brittána és Írország király-
nője és India császára 82 éves korában 63 évi
uralkodás után hunyta le szemeit. Végelgyengü-
lésben mult ki — mint sokan állítják, de való-

ságban a lelki fájdalom, a bánat ölte meg, mely szívébe a déláfrikai háboru miatt költözött. Ezt a háborut mindenképen igyekezett megakadályozni s csak akkor hódolt meg a kényszerhelyzet előtt, midőn az egész országgyűlés a háboru mellett nyilatkozott. Alkotmányos uralkodó volt, meghódolt a nemzet akarata előtt. De azt a közös fájdalmat, melyet a harcban elesettek családjai átszenvedtek, átélte ő is könnyben, imágságban s csak akkor vidult fel valamennyire, mikor Roberts lord jelentette, hogy a háboru befejezve, a vérontásnak vége van. Csalódott; keservében ki is fejezte, hogy félrevezették, megcsalták. A burok új szerencsével folytatták a háborut, a vérengzésnek vége beláthatatlan távolba szökött s e fordulatnak az ősz királyné komoly betege lett. Szívét bú lepte el; lelke előtt vérző, csonka hősök jelentek meg; hallani vélte a haldoklók jajait, hörgését, a hontalanok átkait s ismételt guta-ütés végre kioltotta január 22-én életét az osbornei kastélyban. Mig halottas ágyánál nagy számu gyermekei és unokái imádkoztak, a rendőrfőnök a kastélyt kinyitva levett kalappal tudatta a néppel: «Urak! a királynő meghalt.»

Gyász borult egész Angliára és nem ok nélkül. A legalkotmányosabb, legbölcsebb és legjobb királyt vesztette el. Tetemeit katonai pompával viszik a windsori kastélyba hajón az urópai nemzetek hadihajói sorfala közt és gyászlövésői közben Örök nyugalomra férje mellé helyezik.

Halálával trónváltozás történt. «A király meghalt; éljen a király!» A földi életben elmulás és előállítás így váltogatják egymást. *Az új király VII. Eduárd* a királyi család tagjaitól kísérvé legelőször a titkos tanácsosok közt jelent meg és *letette az esküt az alkotmányra.* Azután a tanács tagja tettek neki hűségesküt és *rangjuk szerint rendre kezét csókolta a királynak.* Ugyanezen ceremónia ment végbe aztán a *«nagy állami tanács»*-ban, hol egyszersmind megállapították a népeihez intézendő kiáltvány szövegét. A király esküvétele alkalmával ágyudörgések jelentették a népnek a király trónralépését. Hűségesküt tett *az új királynak a parlament vagy országgyűlés is,* és pedig a gyászhús képviselők és méltóságok mindenike egyenként. *A kikiáltás szertartása* a régi középkori szokás szerint történt. Csütörtökön délelőtt a kirendelt katonaság Londonban gyászfátyollal bevont zászlókkal a Szent-János palota elé vonult, melynek erkélye biborral volt bevonva. A katonaság élén megjelent az egész vezérkar Roberts lord vezetése alatt. Mikor felváltak állva, az erkélyen megjelent négy hírnök és nyolcz kürtös, ezüst kürtökkel s velük együtt az összes udvari méltóságok középkori díszes, tarka öltözetben. A kürtösök trombitálása után elő lépett az egyik hírnök, ki felolvasta a király kiáltványát népeihez. Végezvén, rövid szünetet tartott, a mely után kalpagját levéve kiáltotta: «Isten áldja a királyt!» A tömeg lelkesen ismételte: «Isten áldja a királyt!»; mire a zenekarok rázendítettek a nemzeti himnusra és ennek hangjai mellett, lelkesen oszlott szét a nép.

Hogy az új királlyal új szellem költözik e

az angol világbirodalom kormányzásába: nem tudni biztosan. A király ugyan beszédében ezt mondja: *«mindenkor igyekezni fogok az elhunyt királynő nyomdokait követni és erősen el vagyok tökévelve, hogy alkotmányos uralkodó leszek a szó legszorosaba értelmében.»* Sokan jót várnak tőle a bur-háboru békés befejezésére nézve is, sokan az ellenkezőt jósolják. Egy dolog valószínű s ez az, hogy Angolországban az állandó szárazföldi hadsereg behozatala — a mi most nincs, csak zsoldosok — a VII. Eduárd nevéhez fog kapcsolódni. Hogy ez elől Anglia ki nem térhet, ezt nemcsak a déláfrikai eseményekkel bizonyítják, hanem különösen azzal, hogy a német és orosz uralkodóház részéről megszűnt most már a «nagy mama» iránti kimélet s most már könnyebben összeütkezésbe jöhetnek e nagy világhatalmak. Annál inkább pedig mert II. Vilmos német császár eddig nem valami jó lábon állt nagybátyjával, a mostani VII. Eduárddal. A német népnek angolelles indulata már most kifejezést nyert abban, hogy a mig más nemzetek országgyűlései a részvét jeléül tanácskozásait megszakították, — a németek nem. Ugy hirlík, hogy magának Vilmos császárnak sem esett ez jól s e hibát valamivel reperálni fogja, főleg miután VII. Eduárd őt trónraléptekor azonnal azzal tüntette ki, hogy kinevezte angol tábornaggyá. Meglátjuk, mit hoz a jövő. A temetés február 2-án lesz. A halál alkalmából minden uralkodó és nemzet kifejezte részvétét, köztük az öreg *Krüger* is, a legyőzött bur köztársaság elnöke, ki most Utrechtben van, hol hályogos szemét operálják.

Egyházi élet.

Papolcsról (Háromszék) vesszük ujabban az örvendetes tudósítást, hogy az egyháztársadalmi tevékenység munkája szépen megindult. Egyházi esték, dalkar, felolvasások, szegény gondozás, protestáns iratok terjesztése vétetett munkába, a hivatás anyagi helyzetének javítására «Hítelszövetkezet» alakult stb. stb. Az ügyek élén *Veress Károly* lelkész, a buzgó tanítói-kar és presbiterium áll. Sikert kívánunk a derék egyházközségnek!

A protestánsok szaporodása. Mig nálunk Magyarországon, hol a vallás dolgaival eddigelé olyan keveset törődtek, a római egyház főpapjainak hatalmi és vagyoni befolyása, czifra ceremóniás istentisztelete s más külsőségek némely gyengehitűeket a római egyház táborába csábít: külföldön és pedig *világszerte*, a mívelt szabad nemzeteknél általános a protestáns, reformált kereszténység terjedése. Mig a római egyház hívei az utóbbi 100 év alatt csak *megkétszereződtek*: a protestáns egyház hívei azalatt *megháromszorozódtak.* A Rómától való *elszakadás* mozgalma szép eredményekkel járt pl. Észak-Amerikában, melynek egyetlen országában *Kanadában* több százezeren hagyták oda a rómaiakat. Egyetlen pap (Chiniqui olvasd: Csiniki) 45 ezer embert és 77

papot vezetett át az evangélium világosságára. Franciaországban az utóbbi években több mint 300 plébánus és 30 ezer ember lett reformátussá. Rómában — a pápa minden kapálódzása daczára — protestáns templom épül s egész Olaszországban terjed a reformált hit. Ausztriában az a mozgalom, melyről lapunk «Világkróniká»-jában megemlékeztünk, két év alatt 30 ezer emberből csinált protestáns. 40 olyan helyen hirdetik a tiszta evangéliumot, hol II. Ferdinánd óta — mikor ez a jézsuiták segélyével iszonyu kegyetlenséggel kiirtotta a protestánsokat — hire sem volt. 21 új protestáns templomot építettek s 29 most van építés alatt és 43 új lelkesi állomást szerveztek. Pedig az állami hivatalok mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák a terjedést: megnehezítették a biblia terjesztését, a pápista-ellenes iratokat elkobozták, sok papot be is börtönöztek. De mind hiába. Pedig a protestáns vallás ott is — mint nálunk mondják — «drága vallás» s nem «ingyenes» mint a római. Ott is fizetnek templomépítésre, iskolára, paptartásra, szegényeknek, betegeknek: de teszik kész örömet, mert érzik, hogy a lélek szabadsága, békessége, nyugalma, üdvössége: a Krisztus világossága többet ér minden földi kincsnél. Hanem hát ezzel is úgy vannak az emberek, mint sok egyébbel: akkor veszik észre, hogy mily drága kincs: mikor nincs. Bár okulnánk e példákban mi magyar protestánsok s az őseink által oly drága véren szerzett örökséget becsülnők meg jobban. Ujra visszaszereznünk mégis csak nehezebb lesz, mint megtartani!

„Könyvesház.”

Erssébet. Megemlékezés Magyarország nagy királynéjáról. A királyi ház fenséges tagjainak és a magyar nemzet jeleseinek kegyeletes közreműködésével szerkesztette *Gábel Gyula*, budapesti közs. tanító. Virágok, koszorúk, ezek az itt összegyűjtött gondolatok a nagy királyné ravatalán — mondja Jókai Mór. Itt szomorúság és gyász, máshelyt a vigasztalódás, remény s az isteni Gondviselés iránti hála szól belőlük, hogy ilyen királynét adott az országnak. Életrajz, jellemzések, versek hirdetik a nagy királyné emlékezetét, kinek szép képe disziti az első lapot. Az ifjuság számára készült első sorban e könyv, de mindenki tanulhat belőle. Ára csak 50 fillér. Kiadta az «Atheneum» de minden könyves boltban kapható.

«Petőfi Sándor válogatott versei.» A magyar ifjuság számára. Kiadja az «Atheneum». Ára 20 fillér.

Petőfi versei a magyar nép lelkének, érzésének hű tükré. Egyetlen költőnknek sem volt és nincs oly nagy hatása a nép szívére; mint neki. Ezért oly elterjedtek versei. Már összes költeményeit is meg lehet venni 1 koronaért. De nem minden verse való mindenki kezébe. E könyvben azok vannak összeválogatva, melyet mindenki haszonnal és élvezettel olvashat: a legszebbek és

legnemesebbek. Ára oly csekély, hogy a legszege nyebb ember is megszerezheti, hogy a maga és gyermekei lelkébe magyar érzést, magyar gondolkodást oltson s a magyar haza és magyar nemzet szeretetére oktasson, neveljen. A jó könyv is áldás!

50 templomi ének; orgonára, harmoniumra és vegyes énekkarra alkalmazta *Hodossy Béla* zenetanár. Kókai Lajos kiadása. Ára 1 korona. A legkedveltebb zsoltárok és egy néhány dicsőret — vagy 4-5 olyan is, a mely a mi erdélyi énekeskönyvünkben hiányzik — foglaltatik e füzetben. Most, a midőn vallásos és egyházi életünk fellendítése annyira sürgető szükséggé vált: egyházainknak, kántorainknak és dalkarainknak nem ajánlhatjuk eléggé ez olcsó füzet megszerzését. Egyházi dalkaraink, melyek mindenütt keletkezében vannak nagy haszonnal használhatják az egyházi estéken és templomokban egyaránt. Kérjük használják is!

Vegyes hírek.

«Országos gazdasági munkás- és segélypénztár»-t állított fel *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter. Célja vele az, hogy vagyontalan munkások öregségükre vagy elnyomorodásuk esetére életfentartásukról gondoskodhassanak. Csekély heti- vagy havi befizetés után a gazda és a munkás részéről, a viszonyokhoz képest tisztességes kis összegecskét biztosít a tagok számára. Lelkészeink és világi embereink is nemes munkát végeznek, ha ezt a nemes czélu intézményt hűvelünk megismertetik. Hálás tárgya lenne egy «egyházi esté»-nek is. Hadd lássák hűveink, hogy anyagi érdekeikkel is törődünk. Ez is hozzá tartozik a «lelképásztori gondviselés»-hez s nem is utolsó része annak! Test és lélek egyútt gondozandó!

A magyar képviselőház tagjai egyhangu határozatával az «országos gazdasági munkás- és segélypénztár» javára ajánlották fel egy napi képviselői díjukat.

Béke a burokkal. Oroszországi főírás szerint az elhunyt angol királyné halálos ágyán határozottan követelte és meghagyta, hogy a háborút a burokkal ne folytassák, hanem békésen oldják meg a dolgot. Hír szerint II. Vilmos német császár megígérte, hogy a békés megegyezést közvetíteni fogja. Vajha úgy lenne és eredményes!

As öreg Krüger szembaja az operáció után rosszabbra fordult; három tanárból álló tanács van állandóan beteg ágyánál.

Érdekes házassági kihirdetés. *Vilma* Hollandia bájos fiatal királynője férjhez megy *Henrik* mecklenburgi herceghez. A fiatal jegyespárt vasárnap hirdették ki először egész Hollandia református templomaiban. Mindkettő református

vallásu s különösen a menyasszony igazán buzgó. Templomokon és városházán nemzeti lobogok lengenek.

Alfonz spanyol király ellen eddig ismeretlen tettesek merényletet követtek el. Mikor anyjával a kastély taván csolnakázott volna, egymás után három lövés dördült el. Az egyik golyó a király feje felett sivitott el, a másik lábánál furodott a csolnakba. A merénylőket keresik.

Verdi Olaszország legnagyobb zeneszerzője meghalt 87 éves korában Milánóban Gyönyörű zeneműveket írt egyháziakat és világiakat, színház és templom számára. Különösen híresek katolikus zenés-miséi. Végrendelésében kikötötte, hogy minden pompa nélkül két pap tesse két gyertyával, hajnalban vagy estvefelé. Egész Olaszország gyászolja a nagy «mester»-t. A király, királynő, országgyűlés stb. külön részvét iratot intéztek a családhoz, mely eddig 5000-nél több részvétáviratot kapott.

Pusztulnak az erdélyi urak. A napokban egy fiatal báró meglötte magát Kolozsvárt. Ez alkalomból tűnt ki, hogy az erdélyi előkelő uri (mágnás, áriszokrata) családok száma 100 év alatt éppen felére szállt. A többi kihalt. Szomorú tapasztalat s nekünk reformátusoknak különösen. Mert e családok legnagyobb része református volt, többnyire régen buzgó támogatói egyházainknak, iskoláinknak. E nagy pusztulás oka? — Sok egyéb közt bizonyára nem utolsó az is, hogy közeli rokonok házassága rendszerint gyermektelen. De az sem kicsiny pusztítást vitt véghez soraikban, hogy magasabb életcélok nélkül sokan könnyelmű és kicsapongó életükkel anyagilag úgy mint testileg-lelkileg tönkretették magukat. E legutolsó öngyilkosság is azt mutatja, hogy sokuk előtt az életnek csak addig van becse mig könnyelmű élvezetekhez juttat; de a becsültes szerény munkával keresett kenyeret már igen sós-nak találják, Adjon Isten vallásosabb nemzedéket, hogy tudják hálával fogadni és bölcsebben használni Isten legdrágább ajándékát — az életet maguk, nemzetünk és egyházunk javára. A kik pedig ilyenek — mert hál' Istennek még sokan vannak ilyenek is! — azoknak adjon nagyobb, nemesítőbb befolyást társaikra!

Szegény emberek elveszett pénse. Nagy-Szalontán «Leány kiházasító-egylet» alakult 1894-ben. Olyan terven épült az egész, melyen bizonyos volt a bukás. Szegény embereket toboroztak össze, hogy álljanak be a társaságba. Csoportokba osztva minden leány után annak férjhezmenetele alkalmával a csoport minden tagja tartozott 10–15 krt fizetni. Ebből a férjhezment leány hozományt kapott, de vissza kapta még saját addigi befizetéseit is. A mi fenn maradt, azt takarékbába tették. Ámde így világos, hogy a mint a csoport több tagja ment férjhez, mind kevesbedett a befizetés, a kiadás pedig mindig ugyanannyi maradt s mert a férjhezmentek már nem fizettek, a hátul maradónak már nem juttott pénz, úgy hogy a csoport utolsó tagjának már csak a saját befizetése maradt volna, melyet neki a szabály értelmében vissza kellett kapni s

még hozzá a hozományt. A rossz terv miatt a bukás be is következett s most sok-sok szegény emberek összesen 100 ezer forintja veszett oda. Most csak azt kérdezhetjük, hogy volt képes a belügyminiszterium ilyen bolond alapszabályzatot megerősíteni? Mikor jön el immár az az idő, hogy a szegény tudatlan nép érdekeit *hivatalból* védje meg az állam s ne engedje, hogy tudatlansága révén kifoszthassák?!

Szerkesztői üzenetek.

Cz. I. Bölön. — A kívánt módon mennek. Köszönet. **id. K. L. Körtefája.** — Utánküldtem; a jelzett címre külön fog menni.

B. D. Makfalva. — Az «Ev. Ref. Fiuiskola» címre rendelt példány visszaküldetett. Bátor leszek az egészet — mint most — a papi hivatalhoz küldeni.

R. J. Ny.-Szereda. — Tkts. Sz. J. nevére címzett visszaküldetett, holott a megrendelő ivben bennfoglaltatik. Hogy állunk ezzel?

P. F. Budapest. — A jelzett mennyiségben küldetem címére. Az arra vonatkozólag levélben.

Cs. F. Gernyeszeg. — Azt a fogatkozást magunk érezzük legjobban; utmutatást s egy pár példát a «mi-ként?»-re a «mesterek»-től várunk.

T. J. M.-Vásárhely. — A levelet várjuk.

B. Á. V.-Szentiván. A kívánt ráadás megy; köszönjük.

L. G. M.-Kályán. Mostantól kezdve a kívánt példányban fog menni. Igyekezni fogunk.

K. D. Vaja. Rendben vagyunk-e már? Restelnök, ha éppen ott fordulnának elő további hiányok. Intézkedünk s utána nézünk.

ifj. P. K. A.-Sófalva. — 15 példányt küldünk.

E. L. Torda. — A kért munkákat kéziratát a jövő héten küldjük. Igazán nem volt időnk mostanság.

B. A. M.-Bánd. — A t p-t megindítottuk.

Uj előfizetőinknek. Lapunk eddig megjelent számaikat készséggel küldjük meg, a mennyiben még példányokkal rendelkezünk. Az 1-ső számból azonban már nincsen.

Lelkess aának. Egyik buzgó lelkesztársunk szíves adománya folytán abba a helyzetbe jutottunk, hogy azok számára, kik a «Vasárnap»-ot hűveik körében ingyen példányokkal ismertetni és terjeszteni óhajtják a következő három számból 200—200 ingyen példányt küldhetünk szét, ha eziránt egy levelező lapón megkeresnek.

Kiadó nyugtája. A «Vasárnap» előfizetési díjába be-küldtek továbbá: Madaras János (Szövérd) 2 pld. 4, Eger-házi Lajos, Ferenczi Ferencz, Nagy János, Szász Mózes, Gönczi József, Pataki József (Torda) 2—2, Kovács János (Hadad) 2, Vajda Ferencz 2, Biró Károly 2, Nagy József (esperes) 4, Ref. egyház (N.-Borosnyó) 2, Ince Lajos 2, Szakács György, Szabó Lajos, Bartha Mózes, Bartha Lajos, Ráduly Zsigmond, Szabó Tamás, Bartha János (Jánosé), Bartha László, Butyka Vilmos 1—1, Ignác László (Kovácsna), Csia György, Mirtse Ferencz 4—4, Lengyel Gyula, Butyka Károly, Zsigmond Gyula 2—2, Boér Károly (Mező-Panit) 4, Bence István 2, Kovács Sándor 4, Pete András 4, id. Bodó Ferencz 2, Ref. Nőegylet (Teke) 4, Muzsnai Miklós (Szamosfalva) 4 pld. 5, Ev. Ref. Egyház (Kis-Iklód) 4, Vallancs Miklós (Maksa) 4, Bartha Mihály (Mező-Bánd), Kiss János (Péteré), Szabó Gergely 1—1, Tamó Gyula (Alpestes) 2 pld. 2, Evangélikus Theologu-sok Otthona (Pozsony) 2, Zalányi Miklós (V.-Hunyad) 1, Vigh János (Kutyfalva), Kiss János 1 1, Nagy József (Papolcz) 1, ifj. O. Veress Sándor 4, Kelemen János 2 pld. 4, özv. Kiss Károlyné 4, László András (Szász-Sebes) Szakács László, Kormoss Elemér 4—4, Bauer János, Kiss József 2—2 koronát. (Folytatjuk.)